

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Název projektu	Šablony v SZŠ Příbram
Registrační číslo	CZ.1.07/1.5.003/34.0933
Název materiálu	<i>Práce s texty – výchova ke čtenářství</i> VY_32_INOVACE_CJ.3.16 V. Nezval - Edison
Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Tematický okruh	Česká meziválečná poezie
Autor	Mgr. Alena Šimůnková
Škola	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Příbram I, Jiráskovy sady 113
Datum vyhotovení	březen 2014
Datum a místo ověření	31.3.2014 - obor Zdravotnické lyceum 3.ZL
Anotace	Materiál je určen pro žáky 3. ročníků středních škol při probírání tématu Česká meziválečná avantgarda v rámci tematického celku Česká meziválečná poezie. Slouží především k samostatné práci s textem – úryvkem z daného díla. Žáci si zde procvičí své znalosti teorie literatury, zejména tropů a figur, a prakticky je aplikují na ukázkách z daného díla.
Metodický pokyn	Aktivita – pracovní list - přímá práce žáků – cca 30 min. Lze doplnit k výkladu o autorovi, případně jako opakování.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PRACOVNÍ LIST

Vítězslav Nezval - Edison

VÝCHOZÍ TEXT č.1 -

2

Naše životy jsou strmé jako vrak
Jednou k večeru se vracel rychlovlak
mezi Kanadou a mezi Michiganem
soutěžkami které neznám jejich jménem
po plošině kráčel malý průvodčí
s čapkou nasazenou těsně na oči

Jeho otec krejčí a drvoštěp
kupec s obilím měl chatrč půdu sklep
a věčnou nestálost jež k potulkám nás svádí
zemřel touhou po vlasti a smutkem mládí

Tatíku tys věděl co je věčný stesk
dnes je z tebe popel hvězda nebo blesk
tatíku tys věděl že jsou všude hrubci
mezi krejčími i mezi dřevorubci
ty jsi poznal co jsou potulky a hlad
chtěl bych umřít jak ty také zdrav a mlád
avšak je tu cosi těžkého co drtí
smutek stesk a úzkost z života i smrti
(...)

OTÁZKY A ÚKOLY K TEXTU č.1:

- 1) Co všechno se dovídáme o otci **Edisona**?
- 2) Vypište z textu: **personifikaci, přirovnání, epiteton, metaforu**
- 3) Ve 3. sloce doplňte interpunkci
- 4) V textu vyhledejte **archaismy**
- 5) Napište rýmové schéma básně

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VÝCHOZÍ TEXT Č.2 –

Už je zase duše smutná po slavnosti
už jste v pracovně a už tu není hostí
kolik vynálezců udělalo krach
hvězdy nevyšinuly se z věčných drah
pohleďte jak tisíc lidí klidně žije
ne to není práce ani energie
to je dobrodružství jako na moři
uzamykati se v laboratoři
pohleďte jak tisíc lidí klidně žije
ne to není práce to je poezie

Je to úmysl a trochu náhoda
stát se presidentem svého národa
stát se básníkem jenž předhonił vás všechny
stát se skřivánkem jenž ukrad jádro z pecky
býti vždycky šťastným hráčem rulety
být objevitelem sedmé planety

Tisíc jablek spadlo na nos zeměkoule
a jen Newton doved těžít ze své boule
tisíc lidí mělo epilepsii
a jen svatý Pavel uzřel hostii
tisíc hluchých lidí bloudí beze jména
a jen v jednom z nich jsme našli Beethovena
tisíc šilenců již táhlo zámořím
a jen Nero doved zapáliti Řím
tisíc vynálezů jde k nám za sezónu
jenom jeden z nich však byl ten Edisonův
(...)

OTÁZKY A ÚKOLY K TEXTU č.1:

- 1) Co je tématem výňatku?
- 2) Vypište z textu **personifikaci, anaforu, přirovnání**
- 3) Vyhledejte archaické tvary sloves
- 4) Co víte o osobnostech, o kterých se v úryvku mluví
- 5) Jaké je vyznění tohoto úryvku i atmosféra?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ŘEŠENÍ:

VÝCHOZÍ TEXT č.1:

- 1) Otec byl krejčí, drvoštěp, obchodník s obilím – zemřel smutkem po vlasti
- 2) **personifikace** - *nestálost, jež k potulkám svádí*
přírovnání – *strmé jako vrak*
epiteton – *strmé, věčný*
metaforu - *dnes je z tebe popel hvězda nebo blesk*
- 3) Tatíku, tys věděl, co je věčný stesk,
dnes je z tebe popel, hvězda nebo blesk,
tatíku, tys věděl, že jsou všude hrubci,
mezi krejčími i mezi dřevorubci,
ty jsi poznal, co jsou potulky a hlad,
chtěl bych umřít jak ty, také zdráv a mlád,
avšak je tu cosi těžkého, co drtí,
smutek, stesk a úzkost z života i smrti
- 4) zdráv a mlád – krátké tvary přídavných jmen
- 5) a a b b - sdružený

VÝCHOZÍ TEXT č.2:

- 1) Svět je plný vynálezů a osobností, které něco dokázali. Je to určité poslání. Jen někteří se opravdu prosadí.
- 2) **personifikace** – *duše je smutná*
anaforu – *stát se básníkem / stát se skřivánkem*
přírovnání - *dobrodružství jako na moři*
- 3) *uzamykati, zapáliti*
- 4) Newton – fyzik – zemská přitažlivost
svatý Pavel z Tarsu – apoštol (ale nebyl z 12 apoštolů, kteří znali Krist osobně), šířil křesťanskou víru mezi pohany)
Beethoven – hudební skladatel
Nero – římský císař
Edison – vědec, objevitel žárovky
- 5) Pozitivní. Přes všechny překážky je úžasné objevovat svět.

Použité zdroje:

NEZVAL, Vítězslav. *Básně noci*. 7. vydání, v Odeonu 2. Praha: Odeon, 1966. 156 s.
01-053-66

Pokud není uvedeno jinak, jsou použité objekty vlastní originální tvorbou autorky.

